

Jüri oleks väga tahtnud depoo uksest sisse astuda, tema peopesa oli täis kahekrooniseid münte. Tema teisest käest hoidis kinni Leida, kes ise ei pannud tähelegi, et ta seda teeb. Vestlus, mis oli pigem monoloog, ei tahtnud ega tahtnud lõppeda, Jüri käsi oli kindlalt Leida pihus.

„Kuidas sa ikka viskasid!”

„Heitsin, jah.”

„Jah, heitsid, sa olid nagu Kalevipoeg!”

„Mis Kalevipoeg?” Nüüd tulid juba ka teised tuletõrjujad ja nägid, et Leida on jälle kohal. Ime, et ta koos Jüri tuld ei tule kustutama! oli Jüri mõni aeg tagasi kedagi ütlemas kuulnud, see oli valus, samas ka tõsi.

Jüri hakkas tädi käe otsas lausa nərbuma piinlikkusest ja tema jutust, mis ei lõpe mitte kunagi. Ja mis kuradi Kalevipoeg!

„Terve staadion oli korraga sind täis, sa olid nagu heeros!”

„Kes?”

„Inimene, kelle üks vanem on jumal, sellepärast nad nii võimsad ongi.” Kust see kõik tal tuleb! Siit läks piir, Jüri tõmbas käe ära.

„Ma pean minema, teised ootavad ja...” Tädi nägi, et ta oli oma jutuga Jüri pahandanud, kuigi ta ju üldse ei tahtnud! Miks ma pidin talle ta vanemaid meelde tuletama! Miks rääkida janusele veest, näljasele leivast, kui sul endal seda pakkuda ei ole! Leida katsus asja parandada:

„Mis kell sa tuled?”

„Seitsmeks vast.” Miks ta iga kord „vast” ütles, seda ei teadnud Jüri isegi, sest kella poole seitsme ajal tundis ta alati, kuidas tal läheb kõht tühjaks, kolmveerand seitse juba väga tühjaks ja siis kiirustaski ta koju, isegi kui polnud plaanis seda teha.

„Ma teen siis seitsmeks.” Jah, tal oli siiski midagi, mida Jürile pakkuda.

Jüri otsis Johannest, ta tahtis sõbrale oma medalit näidata, pealegi peaks ka Johannes kaks krooni andma, olgugi et ta varem ära läks. Kuhu ta küll kadus? Riitusruumis olid kõik teised, Johannesest ei teadnud nad midagi, ometi ta ju ütles, et tuleb depoosse. Jüri läks mööda koridori tagasi, siin oli jälle see seisev vaikus, needsamad kärbsed lae all. Kas nad olid end vahepeal üldse liigutanud? Laoruumi uks seisis irvakil, selle vahelt lipsas välja üks hiir. Midagi oli loomal viga, ta sibas peaga vastu seina, jäi korra põrandale lebama ning kui Jüri tema juurde jõudis ja ta kätte võttis, loom ärkas, vaatas talle otsa, nii tundus Jürile. Kuhu hiir tegelikult vaatas ja mida nägi, seda me ei tea ega saagi teada, isegi kui me oskaks hiirte keelt, sest hetk hiljem jäi ta peopesa elutuna lamama. Jüri kokkus. Veel keegi polnud tema käes hinge heitnud, ta oli kõik inimesed, kelleks olid justkui reeglina vanainimesed, elusana tulest välja toonud, aga ta oli elu päästnud ka loomad: kolm koera, paar kassi ja üks kilpkonn võivad olla Jürile tänulikud. Miks see hiir siis niiviisi? Jüri ei osanud loomaga midagi peale hakata, prügikasti panna nagu ei tahtnud. Ta hoidis hiirt käes ja vaatas abiotsivalt ringi, ühes pihus mündid ja teises surnud hiir, ning astus laoruumi, siin on midagi väga valesti!

Kohe esimese asjana jäi talle silma labidas, ta pani raha püksitaskusse, võttis labida. Siis kostis tume mütsatus, järgnes vaikus. Jüri tajus, et keegi on kusagil siinsamas lähedal ja peab samamoodi hinge kinni, ehk on terve hommiku siin olnud ja seda kummalist vaikust tekitanud? Jüri libistas ka hiire endale taskusse, võttis kahe käega labidast ja proovis liikuda nii vaikselt kui võimalik, väga ei olnud, sest juba oligi jalus üks kuradi voolik. Jüri nihkus veel veidi edasi, millegipärast küsis isegi teadmata kellelt:

„On siin keegi?” Keegi justkui vastanuks talle, aga see kostis nii vaikselt nagu sosin, nagu ägin. Jüri astus veel paar ärevat sammu ja seal oligi Johannes, kes istus laua taga, laualambi kumas joonistusid välja tema kontuurid. Asi on rahas, oli Jüri veendunud, sest nii mõnigi kord oli Johannes maksmise ajal ära kadunud, ja seda alati nii osavalt, et pärast oli jube piinlik talle meelde tuletada, ja alati oli ta siis imestunud ja üllatunud ja

sama liikumatu kui nüüd. Johannes rääkis telefoniga, toru kõrva äärde tõstetud, küünarnukid lauale toetatud ja pea longus, nagu oleks ta kuulamisest väsinud.

„Johannes, mis sa siin teed?” Öelnud viimase sõna, pani Jüri käe sõbra õlale, nägi laual Johannese ees kirjaplokki, mingeid pabereid, tal polnud aimugi, et laoruumis on selline laud ja veel telefon! Jüri raputas teda õlast. Johannes ei vastanud, Jüri raputas veidi tugevamalt, seepeale tegi Johannese pea jõnksaku ning vajus tooli seljatoele. Tema kõri oli läbi lõigatud. See oli justkui avatud naeratav suu, veri voolas paksult ja vaikselt, ka sõbra silmad olid lahti kui palve.

Jüri tabas korruga unisus, jõuetus, ärevus, paanika, õhku, mida täna tundus väga vähe olevat, polnud enam üldse. Läbi selle umbse ruumi kostis Jürini hää telefonitorust, see inimene seal teisel pool oli nõudlik. Jüri tõstis toru kõrva äärde:

„Hallo!” Keegi, kes oli juba pikemat aega oodanud, küsis:

„Johannes, sina või?!” Jüri vaatas oma sõbra poole. Mida ta peaks vastama? Viimaks siis:

„Jah.”

„Kuula nüüd, mul ei ole enam aega. Venelased tulid hommikul üle piiri, valitsus astus tagasi. Kuuled ikka või?”

„Ma kuulen.”

„Mine kohe Meistri juurde. President on kadunud.”

„President on kadunud?” Millegipärast ehmatas see Jüri, ta kordas oma peas: president on kadunud... Kõne ei lõppenud, asju, mida meeles pidada, oli veel.

„Jah, kadunud. Läheb käiku plaan C.”

„Ahah. Nii et C?”

„Võta oma paberid ja mõõdud kaasa, kindlasti mõõd...” See kellegi närviline ja nõudlik ja hirmul hää katkes poolelt sõnalt, edasi kostis torust vaid kohinat. Jüri ei saanud aru, mis juhtus, ta ei näinud ka sinna toru teise otsa, ja ehk oligi nii parem, sest ilus vaatepilt see polnud. Jüri üritas veel midagi kuulda.

„Hallo? Aga kus see Meister elab?”

Hakkas kostma kinnist tooni, telefonitoru tundus kuidagi nii raske ja ta ise oleks justkui nõiutud. Jüri asetas toru hargile ja hakkas taganema. Aga korraga haaras Johannese käsi Jüri hõlmast, see mõjus justkui elektrilöök, Jüri karjatas ja samal ajal tegi ta õhus meeletu hüppe. See oli Jüri Taluste elus tähelepanuväärne hetk ja väärib meeldejätmist – nimetagem seda Jüri tantsu alguseks, see oli esimene kord, kui tema liikumine meenutas husaaride hüppeid ungari rahvatantsust.

Kui Jüri taas põrandale maandus, jäi ta oma sõbrale otsa vaatama, Johannes avas silmad ja suu, ta võttis kokku kogu oma jõu, iga ta sõna järel mulksatas tal kõrist verd.

„Jüri... koodid... kiiresti...”

Johannese pea kukkus jälle, nõksaki, üle toolileeni, aga tema käsi jäi Jüri kuuehõlma kinni nagu konks, Jüri proovis sõbra käest vabaneda, hingeldas ja puhkis, silme ees hakkas ujuma. Värisevate kätega haaras Jüri laualt kausta ja Johannese märkmed. Kas need on need koodid, kas need on mõõdud? Ta keeras paberid rulli, pani põue ja hakkas laoruumist välja minema, tema süda tagus, nagu peksaks pätikamp öises pargis õnnetut mõõdujat.

Eemalt kostsid hääled, Jüri jäi ukse taha kuulatama, sammud lähenesid, hääled tulid lähemale, keegi nõudis:

„Dokumendid?”

„Mis dokumendid?”

„Te jätsite dokumendid sinna?!”

Uks paiskus lahti, Jüri proovis selle taha varjuda, olles võimalikult väike ja vaikne, ning võtta voolikurulli kaju. Uksest sisse tulnud mees tormas otsejoones laua juurde, tuhnis seal, kiskus lahti sahtleid, sajatas, ajas käsi Johannese taskutesse.

„Raisk!” Selle peale Jüri võpatas ja haaras labida uuesti kätte, aga see kilksatas vastu betoonpõrandat ja sissetungija kuulis seda. Jüri tundis, et ta on varsti sama surnud ja jahe kui hiir tema püksitaskus.

Tundmatu võttis kabuurist relva, kõlas vaikne ettevaatlik metalli lõksak, aeglaselt lähenesid hiilivad sammud, Jüri aimas, et kohe-kohe võtab see tegelane vasaku käega uksest, teises käes revolver, siis rebitakse üks Jüri eest ära, järgnevad lasud. Jüri oli sellist asja tuletõrjes varemgi läbi elanud, et justkui kangustus tuleb peale, ta vaatab kõike kõrvalt ja alles viimasel hetkel ärkab ning isegi õieti teadmata, mida ta teeb, hakkab tegutsema ja tormab põlevasse majja. Nii ka nüüd, labidas tõusis ja langes ning tabas täpselt revolvriga mehe

pead, nii üllatunud nagu tuli sellele mehele ette, tema relv kukkus koliseses põrandale, järgnesid veel paar Jüri kiiret labidalööki ning viimaks langes põrandale ka relva omanik ise.

Jüri tahtis uksest välja tormata, aga juba kuulis ta koridoris lähenevaid samme, pöördus tagasi, üritas paaniliselt mõelda, viimaks otsustas, et tuleb minna aknast, nii nagu ta oli ärevatel hetkedel kümneid ja kümneid kordi teinud, see oli alati olnud õige otsus, nii ka nüüd.

Kuigi mingi tantsijale iseloomulik adrenaliin ja lavanärv olid Jüril kõnnakusse sisse tulnud, oli siiski selgelt näha, et ta käitus ikka veel kui eksinud tuletõrjuja, kes jookseb mööda kõnniteed, teadmata, mis on vesi ja et põlevas toas ei avata akent. Eneselegi üllatuseks avastas ta end viimaks ühelt tänavanurgalt, verine labidas käes. Sõjaväeautode kolonn venis temast mööda nagu parv uniseid lepatriinusid, autokastides istusid mündris mehed, väsinud ja tolmuste nägudega. Üks auto peatus Jüri kõrval, kabiini aken keriti alla, keegi küsis midagi vene keeles. Jüri taganes, nagu ei saaks aru, raputas pead, hakkas siis uuesti jooksuma ja viskas labida kaarega ühte aeda, kus see maandus otsapidi lillepeenrassse – leidja võttis tööriista rõõmuga kasutusse, hea labidas kulub alati ära! Ka Jüri teadis seda, kuid praegu oli labidas vaid risuks kaelas ja rullikeeratud paberid punnitasid põues, oleks tahtnud ka need kuhugi visata, lisaks veel kroonid taskus, mille üle sai pool tundi tagasi rõõmu tuntud ja mis peagi kaotasid kehtivuse.

Jüri hakkas kaasa kõndima üks koer, nässakas pulstunud peni, ehk otsis ta lähedust, või tahtis võidu joosta? Jüri üritas koera endast eemale peletada, hetkeks koer seisatas, siis hakkas tal jälle kannul käima. Viimaks Jüri karjatas:

„Mis teil kõigil minuga on!” Koer keeras pea viltu ja arutles endamisi: miks see mees küll nii imelikult karjuma hakkas? Loom jäi nüüd paigale, saatis seda eksinud pritsumeest oma kurva koerapilguga ning nägi, kuidas valgus ja vari joonistasid mehe kuue seljale kirja: Ballettmeister. Hetk hiljem kiri haihtus. Koer suunas pilgu Jüri seljalt üles taevasse ja nägi Pika Hermannini tornis lehvimas korraka nii sinimustvalget kui ka punalippu. Mida küll vana koera silmad veel ära ei näe!